

§. XXI.

Eleemofyna ficut occulta cum bona intentione.

Iuste ministris, ut implerent eorum sacros critico. Gen. 42. 25. Utrunque latus propitiarius Cherubim regant expandentes alas...

Conclude eleemofynam in corde pauperis. Eccli. 29. 15. Eleemofyna est ficut semina: semen debet abscondi, eleemofyna occulte dari.

Cum facis eleemofynam, noli tuba canere ante te. Matth. 6. 2. Apud Judaeos hypocritae tuba convocabant pauperes ad loca publica. Et licet dicerent, se hoc facere ad congregandos omnes...

Respexit in caelum. Luc. 9. 16. Respice caelum, cum eleemofynam das: coelesti tantum Patri placere stude; hominum gloriam sperne.

Perfecta est liberalitas, ubi silentio quis tegit opus suum, & necessitatibus singulorum occulte subvenit. S. Ambros. lib. 1. Offic. cap. 30.

Apes, quando cerarum cellas intextunt, quando mel conficiunt, & dulci distillant necitare favos; non in publico opus exercent; sed sub vili cortice clausa laborant...

§. XXII.

Tu ipse da, non per alium; & de tuo.

Honora Dominum de tua substantia. Prov. 3. 9. Multi multa pauperibus, sed de aliena substantia, ac frugibus; quas vis vel fraude, rapuerunt, tribuunt.

Unus edificans, & unus destruens, quid prodest illi, nisi labor? Eccli. 34. 28. Geminis Rabanus, Lyra, Janf. &c. hac referunt ad v. 23. puta ad dona iniquorum.

Nota: iniquum offerentem dona Deo, esse unam personam formaliter; sed duas virtualiter. Nam aliqui exiliant pauperes, pupillos opprimunt, iuras exercent; fraudant: pro quibus omnibus se Deo satisfacere censent...

Frangite esurienti panem suum. Il. 85. 7. Rapinas elargiri, furtum est, non liberalitas. Quam frequenter sacrilegium est, quod putatur religio.

Exiit qui seminavit semen suum. Luc. 8. 5. Magnus princeps, ac Dominus, proprium semen diffusit, ex propriis rebus confert beneficia, non ex alienis.

Facite vobis amicos. Luc. 16. 9. Hoc aliqui male intelligentes rapiunt res alienas, & aliquid inde pauperibus largiuntur; & putant, se facere, quod praeceptum est.

Dimidium honorum meorum do pauperibus. Luc. 19. 8. Meorum, non alienorum: eleemofynam ex propriis donat; aliena dominis restituit. S. Chrysol. l. 54.

Unde ememus panes? Jo. 6. 5. Non consulit Christus Rex, an pecunia a paupere sit exquirenda; sed undenam ex propria pena possint emi panes in subditorum subsidium?

Vide tit. Opera bona.

TITULUS VI. EPISTOLAE S. PAULI.

Epistola nostra vos estis scripta in cordibus nostris. 2. Cor. 3. 2. Epistola salutis iudicium est. Recte ergo ait: quia salus Corinthiorum in corde erat Apostoli, & eorum, qui cum illo erant...

De Pauli cervice, quam cum persecutor gladio percussisset, dicitur fluxisse lactis magis unda quam sanguinis. Quae quidem res in S. Paulo saluta non est. Quid enim mirum, si abundat lacte nutritor Ecclesiae; sicut ipse ad Corinthios ait...

TITULUS VII. EVANGELISTAE.

Caeli enarrant gloriam Dei. Ps. 18. 2. Iusti Evangelistae, in quibus Deus tamquam in caelis habitat, exponunt gloriam Domini nostri Jesu Christi.

Sagitta tua transiit. Ps. 76. 19. Sagittas hic Evangelistas decenter advertimus, qui praedicationibus suis devotos populos usque ad cordis intima medicinaliter transfodiunt...

Similitudo quatuor animalium. Exech. 1. 5. Apud Ezechielem hic, & in Apocalypsi Joannis 4. 6. commemoratur animal quadruplex habens quatuor personas; hominis, vituli, leonis, aquilae. Matthaeo leo tribuitur, qui rex est bestiarum...

TITULUS VIII. EVANGELIUM.

§. I. Figura, & Symbola. Ex Veteri, & Novo.

Paradisus est Ecclesia, quatuor flumina sunt quatuor Evangelia. S. August. l. 15. de Civ. c. 21. & S. Ambros. l. de parad. Ecclesia paradisi instat, arbores fructiferas intra muros suos intus includit.

Meliora sunt ubera. Cant. 1. 1. Vinum fervorem scientiae Legalis; ubera vero dicit rudimenta Evangelicae fidei. V. Beda hic. Per ubera Christi, dulcedo Evangelii intelligitur: quia velut lacte nutritur infantia credentium.

Mittentes rete in mare. Matth. 4. 18. Evangelium est mare, in quo piscantur Apostoli; in quo mittitur rete, quod est simile regno caelorum. S. Ambros. hex. l. 5. c. 7. Evangelium est mare, in quo divinae gratiae plenitudo est.

Granum sinapis. Matth. 13. 31. Evangelium est, annuntians minima, scilicet Jesum Crucifixum. Nihil minus, nihil abjectius hoc dogmate est; sed idem maxime virtus in regeneratione Ecclesiae, velut arboris inter olera apparet.

Quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus. Marci 10. 15. Regnum Dei, id est, doctrinam Evangelii, sicut parvuli recipere jubemur: quia quomodo parvulus in dicendo non contradicit Doctoribus; neque rationes & verba, componit, adversum eos resistens, sed fideliter suscipit, quod docetur; & cum metu obtemperat, & quiescit: ita & nos in obediendo simpliciter, & sine

TITULUS VIII. Evangelium.

ne ulli refractione, verbis Domini facere jubemur. V. Beda lib. 1. hic.

Ego sum vitis. Jo. 15. 1. Vitis hujus vinum, Evangelii mustum est, mustum letificans cor hominis. S. Hildebertus ep. 47.

Quid liber comestus, Apoc. 10. 9. & amaritudini mixta dulcedo significaret, exprimit: quod videlicet ereptus exilio Gentibus esset Evangelium praedicaturus; amore quidem dulce, sed tolerandis persecutionibus amarum.

Ex Patrium.

Tuba Christi est ejus Evangelium. S. Clemens Alex. Orat. adh. ad Gentes.

Lucerna Sacerdotum vetus, nocte tantum clausis in domibus lucens. Sol Evangelium. V. Beda in l. 1. Samuel c. 1.

Evangelium, speculum veritatis, nemini blanditur; nullum seducit: talem in eo se quisque reperiet, qualis fuerit. S. Bernard. l. 1. de 7. pamib.

§. II.

Evangelii laudes.

Aborpti sunt juxta petram iudices eorum. Ps. 140. 6. Ita legit S. Augustinus; alias juxta petram. Quid est, aborpti sunt juxta petram? Petra autem erat Christus. 1. Cor. 10. 4. Aborpti sunt juxta Petram. Juxta, id est, comparati iudices magni, potentes, docti. Dixit hoc Aristoteles; adjuvante petra, & aborptus est. Dixit hoc Pythagoras; hoc Plato. Adjuvante illos Petra; comparatorum autoritatem auctoritati Evangelicæ; compara infans Crucifixus. Dicamus illis: vos literas vestras conscripistis in cordibus superborum; ille crucem suam fixit in cordibus regum.

Optime Theophile. Luc. 1. 3. Theophilus interpretatur amans Deum; vel amatus à Deo. Quisquis ergo amat Deum, vel ab eo amari se cupit; sibi putet Evangelium hoc scriptum; & tamquam munus à Deo sibi donatum, accipiat. Dionysius Carthul. hic.

Plena oculis. Apoc. 4. 8. Quia Evangelium dat nobis multiplicem cognitionem futurorum, quae ante nos sunt: aperit oculos, ad expectanda praemia, quae Deus iustis pollicetur; & ut caveamus horrenda mala, quae impiis minatur. Plena oculis retro. Ostendit nobis, quod sumimus, ex pulvere terræ. Ostendit exemplum priorum. Plena in circuitu: ad videndum, quae circa nos sunt, & recte ordinanda. Plena oculis intus: ad videndum interna. Sylv. hic.

Colligitur ex sequentibus verbis, in more fuisse Christianis; & tollendum dolorem capitis, supponere illi Evangelium. Cum caput tibi dolet, laudamus, si Evangelium ad caput tibi posueris, & non ad ligaturam ecurreris. S. August. tr. 7. in Joan.

Inter omnes divinas auctoritates, quae sanctis litteris continentur, Evangelium meritis excellit. Quod enim lex, & propheta, futurum praenuntiarunt, hoc reddidit, atque expletum, in Evangelio demonstratur. Id. l. 1. de consensu Evangelist. c. 1.

Evangelium bonum nuntium. S. Hieronim. l. 1. c. 11. Evangelium dicitur, eo quod nuntiet nobis res prosperas, hoc est; bona: nempe remissionem peccatorum, justitiam, reditum ad caelos, adoptionem in filios Dei. Theophylactus in proemio.

Evangelium idem est, ac bona annuntiatio: annuntiat enim in eo conjunctio hominis ad Deum, quae est bonum hominis, secundum illud Ps. 72. 28. misericordiam autem altissimi Deo bonum est. S. Tho. in ep. ad Rom.

Evangelium est annuntiatio humanae salutis, facta proprio ore Salvatoris. Hugo Card. Prologo in Evangelia.

Evangelium vox Graeca est; propriissime accipitur, pro jucunda, faustaque nuntiare. Sylv. Proem. in textum quatuor Evangelist.

Hoc est verbum Verbi, sermo sermonis, sapientia Sapientiae. Innoc. P. III. de Sacr. Altar. Myster. c. 46.

Si in quacumque domo Evangelium est, illud diaboli ingredi non aude; quanto minus animam ei assiduis lectionibus familiarare, neque demon, neque peccatum, attinget? Sanctifica igitur animum, sanctifica corpus: hoc continget, si Evangelium semper, & animo habueris, & lingua. S. Chrysol. hom. 31. in Joan. 4. Judaei sub lege erant quasi Alphabetarii; Christiani vero sub Evangelio perfecti evadunt Theologi. S. Cyrillus lib. 9. in Joan. oportebat per Moysen, tamquam per puerum, eruditur Israel; quae pueri adhuc, & rudioris mentis erat. At per Christum, in quo fuit omnes thesauri sapientiae reconditi, desertam veteram, & consummatissimam nobis asserit scientiam. Cornelius Proemio in Evangelia.

Evangelium est epistola quaedam Dei à caelo missa. S. Antonius, teste S. Anastasio in ejus vita.

Evangelium Christi docuit Mundum, quod ignorabat; persuasit, quod nolebat; compulsi credere, & amare Crucem, & mortem, quam ipse Mundus horrebat. Simon de Cassia lib. 1. cap. 25.

R. P. Spanner Ely. Tom. I.

Evangelium est lex aeterna, temporaliter promulgata. Divinae voluntatis est offensio, reforma deformatae imaginis, invisibilium amor, visibilium sanctum odium, terror damnationum, clausura inferni, animae speculum, rationis luminare splendissimum. Id. l. 4. c. 1.

Quatuor Evangelia instrunt nos de quatuor, credendis, faciendis, fugiendis, appetendis. Credenda sunt, articuli fidei, Sacramenta, & testamenta. Operanda sunt praeccepta, consilia, & misericordiae opera. Fugienda sunt peccata, infernus, & purgatorium. Appetenda sunt, virtutes, sapientia, & vita aeterna. Gemiani l. 7. similit. c. 13.

Propheta est Evangelium velatum; Evangelium vero est propheta revelata. Cornelius Proemio in Evangelia.

§. III.

Evangelii estimatio, & honor.

Constantinus M. Evangeliorum codicem auro, gemisque, ornatum, domo misit S. Nicolao Myrensi Episcopo. Theodosius Imp. Evangelium propria manu descriptum quotidie lectabat bona noctis parte teste Nicephoro l. 14. cap. 3. Synodi Oecumenicae ambæ Nicenae, Chalcedonenfis, Ephesina, Evangeliorum librum in medio concilii stangebant; ut ad illum, quasi ad personam Christum, converterentur; acsi Christus ipse diceret: justum judicium judicatis; ait S. Cyrillus in Apolog.

Gregorius Turonens. de vita PP. c. 6. narrat. quod, cum, Arverna civitas incendio conflagraret, S. Gallus Ecclesiam ingressus diu ante altare Deum exoravit; surgensque, apprehenso Evangeliorum codice, coque aperto, obvium se igni obtulit; subitoque incendium extinctum est, ut ne favilla quidem remaneret.

Martianus, cum jam flamma serpens Ecclesiae S. Anastasiae propinquaret; accepto in manus Evangelio, per regulas in rectum ascendit; precibusque, ac lacrymis, illam ab incendio servavit. Nicephor. l. 5. c. 22.

Tanta reverentia audiebant Evangelium, quanta ipsum Christum, S. Antonius, Basilus, Franciscus, Cornelius in Malachiam proemio.

Nos sic audimus Evangelium, quasi praesentem Dominum.

S. Aug. tr. de S. Joana. Synodus 8. Oecumenica aet. 10. can. 3. Evangelii honorem aequalem illi, qui Christo deseruit, decernit. Sacram inquit, imaginem D. N. J. C. & omnium Salvatoris, aequo honore cum libro. Sanctorum Evangelium adorari decernimus.

S. Hilariensis hereditas erat Evangelium propria manu descriptum, quod moriens legavit Helychio. Ita S. Hieronym.

Partem Evangelii S. Marci Carolus quartus propria ejus manu Latine scriptam, Aquileia ex Italia, Pragae misit; scribens inter reliqua ad Proceres, & Clerum Pragensem: Librum sincere complectimur. Jam disposuimus pulchrum, & pretiosum, ex auro, & margaritis, pro eodem libro confici apparatus, pretii duorum millium florenorum. Quo circa Devotionem vestram attentè requirimus, & hortamur, volentes; quatenus cum univervo Clero civitatum, & suburbiorum nostrorum Pragensium, eidem libro obviam veniat; & cum jucunditate spirituali, & gaudio, suscipiatis eundem. Bolland. 25. April.

TITULUS IX.

EUCHARISTIA.

§. I.

Figura, & Symbola.

Ex Veteri.

Fons ascendebat in terra. Gen. 2. 6. Ex paradiso fons scaturit, à quo sensibiles fluvii emanarunt. A mensa hac prodiit fons, qui fluvios spirituales diffusit. Juxta hunc fontem non steriles faciles germinant, sed arbores caelum ipsum attingentes. Si quis atuat, ad hunc fontem se conferat; & recreabitur. Mundat squalorem; & fordes; & altus mitigat non solares; sed quos ignitæ sagittæ imprimunt. S. Chrysol. homil. 45. in Joan.

Respexit Dominus ad Abel, & ad munera ejus. Gen. 4. 4. Ideo placuerunt Deo munera Abel, quia ipse placuit. Rupertus l. 4. c. 4. in Gen. Sacrificium Abel ait esse figuram Eucharistiae. Cornel. hic.

Dominus praecedebat eos per diem in columna nubis. Ex. 13. 21. Quae est nubes, quae praecedit veros Israelitas? nisi verissimum, & sanctissimum corpus tum, quod in altari sumimus; in quo velatur nobis altitudo dei, immensitas majestatis tuae: cuius & calorem, & splendorem, mortalis infirmitas sustinere non posset; nisi mediatrix nubes interposita, & ardorem temperaret desuper, & utiam subitus se viam praemonstraret. Drogo. Offens. sem. de Sacr. Dom. Pass.

T 4

Et sanguinem nostrum... Deut. 32. 14. id est, sanguinem Christi Filii Dei biberet sacrosanctum. S. Rupertus Abb. in Deuter. 1. 2. c. 7.

Elegit sibi quinque limpidissimos lapides. 1. Reg. 17. 40. David sumit lapidem limpidissimum, cui dicitur nomen Domini insculptum fuisse. Candor petreæ representat candorem, & cetera accidentia Hostiæ: nomen significat veram, & Sacramentalem præsentiam Christi Salvatoris. Hugo Card. hic.

Et levavit pallium Eliæ. 4. Reg. 2. 13. Eliæ melorem Discipulo reliquit. Filius autem Dei ascendens suam nobis Carnem dimisit. S. Chrysostr. hom. 2. ad pop. Antioch. Ecce sublatus es: amplius te tuus non videbit Eliæus. Remanet tamen ei pallium tuum in memoriam tuam; ut præsentia tua dolorem ejus semper & augendo leniat, & leniendo augeat. Hoc sumite, ait, in mei commemorationem. Hoc est Sacramentum Corporis tui; quod sumimus in commemorationem tuam, donec venias. Pallium tuum, est Caro tua; qua vestitus ad nos processisti. Drogo O-stentis ante citatus.

A fructu frumenti, vini, & olei sui multiplicati sunt. Pl. 4. 8. fructum frumenti ad Sacramentum Corporis Christi fructum autem vini ad Sacramentum Sanguinis Christi; fructum vero olei ad unguentum Spiritus Sancti, referre possumus. S. Bonav. Spec. B. Virg. c. 12.

Super aquam refectionis educavit me, animum meum convocavit. Psal. 22. 2. Divinitissima Eucharistia, aqua est refectionis. Vel, ut habet Hebræa vox quietis aqua: que lassum, & sitibundum, & merentem, reficit, erigit, & tranquillum reddit. Ludovicus de Ponte in Cant. 5. Exhort. 21. §. 3.

Altaria tua Domine virtutum. Pl. 83. 4. Nostri nidi, & cubilia, & honorum fructus tua sancta Altaria sunt: apud illa enim, velut pulli hiantes, divinum, & salutarem, cibum à te percipiunt. B. Theodoretus hic.

Levulus. Cant. 1. 15. pulcherrimus floridus, & umbrosus, Eucharistia. Levulus etiam noster dicitur: quia, dum ipse intra nos commoratur, nos etiam in ipso quietere facit: in me manet, & ego in eo. De Ponte hic Exhort. 15.

Sub umbra stilius. Cant. 2. 3. Sicut Caro Christi umbra est Divinitatis, illam nobis attemperans; ita tegumentum accidentium panis, & vini, post consecrationem umbra est splendidiissimi Corporis, & Sanguinis Christi; nobis illa attemperans, ut sint apta nostro cibo, & potui. Idem hic Exh. 28. §. 11.

Ferculum. Cant. 3. 9. Divinitatis est Humanitas Christi. Hæc enim est quasi lætica, in qua recubat, & quiescit Deitas Verbi, ait Philo Carpathius. Utriusque verò Ferculum est Eucharistia: in qua tota Christi Deitas, & Humanitas, continetur; & in supplicationibus circumferatur, ad Christi gloriam, & Fidelium devotionem. Ferculum hoc factum est de lignis Libani, id est, purissimo sanguine B. Virginis: omnis corruptionis experte. Libanus enim Hebrææ idem est, quod candido, & candida puritas. Columnæ argenteæ sunt Christi sapientia, eloquentia, vis dicendi, & prædicandi, instar argenti sonora, & efficacis. Reclinatorium aureum sunt septem dona Spiritus Sancti; que super Christum requiescere docet Isaïas cap. 11. 12. ac vicissim in iis quasi reclinatorius requiescit ipse. Ascensus purpureus, est sanguineus Christi sudor, passio, mors, & martyrium. Cornelius hic. Ferculum impuribile fecit sibi Pacificus noster; corpus incorruptibile aptans sibi; in quo salutaris epulas ministraret. S. Bernardus ferm. 5. in Vigil. Nativ.

Candidus & rubicundus. Cant. 5. 10. S. Gregorius Nyssenus hæc verba refert ad Carnem, & Sanguinem Christi, pro nobis assumpta: Candidus propter carnem, rubicundus propter sanguinem. De Ponte hic Exh. 19. §. 3.

Ex Novo, & Patriis.

Conseptum accipiens. Matth. 19. 29. Ipse est panis Angelorum; panis divus, panis quotidianus. Hic est, de quo nobis promissum est, quia conceptum accipiemus in hoc seculo. S. Bernardus ferm. 1. Dom. 1. Epiph.

Advocate vitulum saginatum. Luc. 15. 23. Vitulus saginatus, qui ad poenitentiam immolatur salutem, ipse Salvator est: cujus quotidie carne pacimur, cruore potamur. S. Hier. homil. 146. de filio prodigo.

Granum frumenti. Joan. 12. 24. Caro illa unum erat granum frumenti; quod, antequam cadens in terram mortuum fuisset, nec, postquam mortuum est, crevit in altari, fructificat in mentibus, & corporibus nostris: & ascendente magno, & divite, Domino messis, terram fructiferam, in qua crevit, secum vehit in horrea cæli. Rupert. de Divin. Offic. l. 2. c. 11.

Ego sum vitis. Joan. 15. 1. Cur hæc Christus comparaverit viti, causa est, quod receter Eucharistiam instituerat, ac sub specie vini Apostolus sanguinem suum bibendum dederit. Cornel. hic. Prætermisit alas arbores, vitis dumtaxat imaginem sumens: quod ex illa laticans, & calefaciens, fructus exit; ex quo jam sanguinem suum fecerat, & propinaverat Discipulis. Et nullus arboris fructus aptior potui, quam qui procedit ex vite. Et nullus potus sublimior, quam sanguis, qui processit

ex latere; quem sumimus in fructu procedente de vite, Sicut, Cass. l. 7. c. 45.

Dabo illi calculum candidum. Apoc. 2. 17. Est calculus ipse lapis pretiosus, & gemmeus; quem S. Hieron. ep. 143. ad Datanum, carbunculum vocat; cujus meminit Isaïas cap. 6. 6. representatque Christum in Eucharistia. De Ponte in Cant. 2. Exh. 15. §. 2. Vide Cornel. ad Lapide l. 6.

Sol in fracturis speculi integer. Lem. Et in fragmentis integer. Christus in Sacramento per partes manducatur, & manet integer. Totus in cælo, totus in corde tuo: totus in fracto, totus in integro. Hugo à S. Viç. de anima l. 3. c. 5. Picinelli.

S. II.

Eucharistia vocatur vita, & vivificat.

In sudore vultus tui vesceris pane, donec revertaris in terram, de qua sumptus es. Gen. 3. 19. Vatablus legit: vesceris pane tuo. Nota, pane tuo. Terrenus panis mortem non abscondit; imò salutem, corporique vires, paulatim, dum enurit, communit. At cælestis Christi panis morbos, & mortem, accet. Vesceris pane tuo, ut in pulverem redigaris; nam neco videntes contra mortem medicamen haberes. Naxera in Appendiculo de Sacram. Euch. §. 13.

Ubi cumque fuerit corpus, illic congregabuntur & aquile. Matth. 24. 28. Habet Ecclesia aquilas suas sibi ad obsequium electas: de quibus in Evangelio Dominus, ubi fuerit corpus & aqua ubi Passio Christi celebratur, & Corpus immolatur noster salus; ibi aquile cæli aggregantur quasi ad escam, & adveniunt: ut de morte Carnis ejus vitam, & refectionem, recipient perpetue futuritatis. S. Palchalis in Thren. l. 4. c. 4.

Tenens manum ejus clamavit, dicens: puella surge, & juxta illi dare manducare. Luc. 8. 54. Hæc de causa exsuscitandis mortuis, non solummodo verbo, & imperio, ut Deus, utebatur; verum etiam carnem suam, quasi cooperatricem, nonnumquam adhibebat. Ut ostendat; carnem quoque suam, quoniam sibi conjuncta est, vivificam esse. S. Cyrill. in Joan. c. 14. l. 4. apud Naxeram citatum.

Qui manducant carnem meam, habent vitam æternam. Joan. 6. 55. Patres in Concilio Nicæno vocarunt Eucharistiam symbolum resurrectionis. Multus est in hoc argumento. S. Irenæus l. 4. cap. 34. probans, futuram corpoream resurrectionem vel ex eo, quod corpora nostra hæc excipiant Carnem vivificantem. Petrus Douleteman de amore div. l. 4. c. 4.

Panis Divi, & dat vitam Mundis. Joan. 6. 33. Eucharistia, nempe Mundum vivificat, & renovat. Dum in domo Abraham, & Saræ, convivium celebratur, ubi Deus adest, fit illa promissio: habebit filium Sara uxor tua. Genes. 18. 10. Bæzat 3. l. 14. c. 10. §. 9.

Ut si quis ex ipso manducaverit, non morietur. Joan. 6. 50. Manna in deserto datum Israelitis ibi reliquit: sepulcos: panis autem vivus, quidælo descendit, ut in fluxus vite deserto homines passeret; non reliquit hic sepulcos, sed in patriam cælestem ducit, similiter ibi fatiandos. Idem ibidem §. 23. Quia per cibum veitum mors in ultione fuit, & in privatione vite; per cibum cælestem depellitur horrida, & odiosa, mors; & vita optata redditur: dum servator obedientia de sumendo, prout in veitio inobedientia est servata. Sim. Cass. l. 11. c. 16.

Vincens dabo eum de vena vite. Apoc. 2. 7. Per lignum vite Eucharistiam intelligunt. S. Palchalis lib. de Corp. & Sanguini. Dom. c. 9. S. Chryso. hom. de poenitentia, Rupertus Bonaventura. Sylveira hic q. 23.

S. Ignatius M. vocat, ep. 11. ad Ephesos, Eucharistiam Panem, qui est medicamentum immortalitatis.

Quia homo per gustum mortem incurrit, per gustum quoque vitam acquirit: quatenus unde mors orobatur, inde vita resurgat. Dicitur est quippe de illo: quocumque die comederis, morte morieris. Dicitur autem de isto: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum. Innocentius III. lib. 4. de Sacram. Altaris.

Homo cecidit à vita beata per cibum corporalem à Deo veitum, & ab homine usurpatum diabolo suggerente: & ideo conveniens extitit, ut similia similibus, & contraria contrariis, curarentur: quod felicit homo reduceretur ad vitam, à qua ceciderat per cibum similiter corporalem à Deo præstitum, & ab homine sumptum, ipso Deo Filio ministrante, & imperante. S. Thom. Aqu. Opusc. 20. de sac. Euchar. c. 6.

Quicumque Christiani damnationi addicentur; nihil habebunt certè, quod in sui defensionem, & excusationem; adferant, cum Judex justissimus ostendat illis, quam immerito spiritualiter voluerint mori: cum tam facile & vitam, & sanitatem, Corporis sui; quod hæc de causa illis relictum, & datum, erat, manducatione conservare poterint. S. Franc. Salef. in Philothea p. 2. c. 20.

Veteres Christiani Eucharistiam, quasi proprio vocabulo, vitam appellabant: quibus proinde idem erat iræ ad vitam, adorare vitam; atque iræ ad Eucharistiam, adorare Eucharistiam, suscipere Eucharistiam, teste Baronio tomo 1.

S. III.

In Eucharistia realis præsentia Christi Domini.

Melchisedech proferens panem, & vinum. Gen. 14. 16. Si non esset in hoc Sacramento, nisi figura Corporis Christi, in pane; & figura sanguinis in vino; tunc non differret Sacrificium Christi à Sacrificio Melchisedech Sacerdotis, qui offerebat panem, & vinum; quod significat Corpus, & Sanguinem. 2. Secundum hoc non mutasset Sacrificium Agni Palchalis in rem aliquam; sed solum figuram in figuram, magis claram in magis obscuram: melius enim significat Agnus Christum, quam panis, & vinum. Item, cur dicit Paulus 1. Corinth. 11. 27. qui indignè manducant. Comedere enim hujusmodi figuram indignè, non videtur dignum tanta poena. Item, si intelligeret sola figura, quomodo Apostoli reputasset istum sermonem durum. Joan. 6. 61. Non enim comedere figuram Corporis Christi, est res supra usum solum. Similiter ibidem legibant Judæi. Cor. v. 53. Sancti Humbertus ferm. 44. in solemni Communione.

Si quis manducaverit ex hoc pane & c. Joan. 6. 52. Theophylactus: non dixit, panis, quem ego dabo, figura est Carnis; sed Caro mea est. Si in Eucharistia est, iuxta Calvinum, nudus panis, non Corpus Christi; ergo perperam Christus præferret Eucharistiam ipsi manna: utpote quod erat fapidus, & sublimis pane. Et ita intellexerunt Christum Capharnatæ, & Discipuli Christi: scilicet, quod vellent verè, & propriè, Carnem suam manducari; est modum manducandi sacramentaliter sub speciebus panis, & vini, ignorantur: nec eum, est Christus explicuisset, hoc tempore capere potuissent. Et tamen eos, licet graviter offenderent, non correxit Christus; cum hæc eorum offensam, & apostasiam, unico verbo impedire potuisset, & debuisset; dicendo, se loquimur fide. Scilicet, quod manducare Carnem suam non fit aliud, quam credere, se esse incarnatum, & passum, pro salute hominum. Cum ergo hoc non fecerit, certum est, ipsum locum de manducatione Carnis sue reali, & Sacramentali in Eucharistia. Corn. hic.

Hic in figura facta sunt. 1. Cor. 10. 6. Res figurata sua figura nobilior est, sicut corpus fua umbra, ac homo sua imagine. Ergo Sacramenta novæ Legis, & præsertim, Eucharistia, quasi res figurata, nobilior esse debet sacramentis Legis veteris, ipsaque manna figura Eucharistia. Christus dispersit corpus suum in Eucharistia præter ipsi manna. Jo. 6.

Nonne communicatio Christi sanguinis est? 1. Cor. 10. 16. Ergo non typus sanguinis, ut vult Calvinus; sed ipsissimus Christi sanguis est; & nobis communicatur in calice Eucharistia. Si dicam, do tibi aureum; verum, non fictum, intelligis. Si te invitarem ad epulum cervi, vel leporis, & imaginem cervi apponerem; nonne ridiculus essem, & impossibile? Idem hic.

Hic est Corpus meum. 1. Cor. 11. 24. Omnes Evangelistæ, & Paulus, Corpus hoc explicant, cum addunt, quod pro vobis datur, traditur. Atque non figura Corporis, sed verum Christi Corpus pro nobis datum, & traditum est: ergo. Notat etiam Christus genimen vitis vocavit, non id, quod erat in calice Eucharistico, sed quod in Calice Agni Palchalis. Idem hic.

Cum Christus ipse fecit affirmet, atque dicit de Pane: hoc est Corpus meum; quis deinceps audeat dubitare? Atque eodem quoque affirmante, & dicente: hic est sanguis meus; quis dubitet, & dicat, non esse illius sanguinem? Aquam mutavit aliquando in vinum, quod est sanguini propinquum; sola voluntate; & non erit dignus, quod vinum in sanguinem transfunderet? S. Cyrill. Jerol. Mystag. Catech. 4.

S. IV.

In Eucharistia velatus Christus.

Ut nunquam latet præparatoris tegans Cherubim, expandentes alas, & operientes. Ex. 25. 20. Ratio, quare Corpus suum dat velatum, est instructio mortuum: dicit enim homo abscondere virtutum, & bonorum operum, intentionem ab humano favore. S. Thom. Aqu. Opusc. 58. c. 8.

Cur faciem tuam abscondere. Job 13. 24. Cum videret Job, Deum faciem suam abscondere, conjiciebat, se à Deo tantquam inimicum haberi. Christus verò in Eucharistia faciem suam abscondit, ut amicum se præberet. Comedite amici, & bibite. Cant. 5. 1. Dum faciem in hoc Sacramento Christus occultat, amorem suum reteggit. Seraphim velant Dei faciem, & pedes, II. c. 2. Cur non alii Angeli? quia Seraphim amoris plenitudinem significat. Aloysius Novaricus Agn. Euch.

Però tu es Deus absconditus. II. 45. 15. Alii vertunt: Deus absconditus, quia non unquam tantum rem in Eucharistia abscondit, sed plures: scilicet Personam suam, opus, & modum. In his quoque tria dicitur; in nobis virtuosè abscondit nostram personam, opera nostra, & bonorum operum intentionem. Did. Nyss. ser. in die Cinerum.

Nubes suscepit eum ab oculis eorum. Act. 1. 9. In hoc Ascen-

sionis suæ triumpho, dum sub nube absconditur, quamdam Eucharistia speciem exprimit: nubes enim candida est, dum Christus sub illa regitur; seipsum representat obvelatum, & absconditum sub speciebus: acti gloria, & majestas Christi nequeat manifestari absque signis S. Eucharistia. Sylv. hic.

Manducamus panem Angelorum sub Sacramento in terris: eundem sine sacramento manifestus edemus in cælis. Sanct. Cypr. de Coena Dom.

Velatur nobis altitudo Dei, immensitas majestatis suæ: cujus calorem, & splendorem, mortalis infirmitas sustinere non possit; nisi mediatrix nubes inposita & ardorem temperet desuper, & tuam sub te viam demonstret. Drogo Ost. tr. de Cruce & Pass. Dom.

Abominabile esset, carnem humanam visibiliter comedere, & sanguinem bibere. Sed, sicut medicus cooperit pillulam hostia, ne personis delicatis sit fastidiosa; ita Christus medicus noster, cujus Caro est pillula salutis nostræ, cooperit, ne videatur. S. Vinc. Ferr. ser. 1. festo Corp. Chr.

Querit Albertus M. de Sacram. alt. f. 7. quare datur velatum Corpus Dominicum? Responso: prima ratio, indignitas pravorum, secunda, fides bonorum. Ut qui indignè sumunt, minus ex illo sumant exitium; & qui dignè communicant, cum favore gratiæ amplioris illi faciant; testum se utriusque permittit & c. Did. Nyss. Sabb. post Cin. §. 1.

S. V.

In Eucharistia amor à Christo exhibetur.

Ex Veteri, & Novo.

Frustrum suum dabit in tempore suo. Psal. 1. 3. Scilicet in Coena mystica. Nondum venit hora mea. Joan. 2. 4. Sic ut Jesus, quia venit hora ejus. Joan. 13. 1. Tempus suum vocat, in qua eximiam charitatem ostendat: & se esse cibum, & convivam hominum, habet pro deliciis. De Arcones in Iu. 3. Discursus 5.

Osuletur me osculo oris sui. Cant. 1. 1. Quænam, ò Domine, & Deus meus; hæc sunt verba? ut ea vermiculus Creatori suo dicat? Quis, ò Rex meus? ut verbum hoc dicere audeat? nisi te concedente, & permitte. Quid est, Deus bone? quod aded miremur? an non potius est, opus ipsum admirari? an non sanctissimum Altaris Sacramentum accedimus? Cogitabam ipsa præterea; num forsitan sponsa illam sibi fieri gratiam peteret, quam postea bis Christus Sacramento accedimus? Cogitabam ipsa præterea; quod Conceptus divini amoris cap. 1. Comprenderit Eucharistia osculum, quo Deo unimur, ubera, quibus nutrimur; & unguenta fragrantia, quibus unguimur, & roboramur: que omnia experti sponsa, cum ait: osculetur me. De Ponte hic Exh. 15. In ultima Coena instituens Eucharistiam pascibat, & cubabat cum Discipulis suis in meridie: quia in supremo actu tribulationis exhibebat supremum amorem charitatis erga ipsos, cum dilexisset suos. Jo. 13. 1. Vide de his passus Christof. hom. 60. ad pop. Antioch. & hom. 83. in Matth. Idem in Cant. 1. Exh. 8.

Introduxit me in cellam vinariam. Cant. 2. 4. Alii melius per cellam vinariam accipiunt Altare: in hoc enim Sacerdotes consecrant, hauriunt, & distribuunt, vinum Eucharisticum, pura Sanguinem Christi. Ita Nyss. hom. 4. Rupertus, & Palchalis. Corn. hic.

Ferculum fecit sibi salomon. Cant. 3. 9. interiore partem charitate contravit: ubi velut pro Symbolo amoris charitatem ignitam esse voluit, qui ex Hebræo transfulerunt: & in medio ejus carbis ignitus. Ferculum hoc, seu thronus, juxta Ambrosium, Bedam, Bernardum, Divinum est Sacramentum. Illud, media charitate contravit; alii legunt: medium ejus combustum, & ardens charitate. Septuag. medium ejus tenet incensus charitate propter filios Jerusalem; hoc est, semetipsum Deus, qui charitas est, in eo posuit. Incert. Auth.

Quis mihi det - ut osculetur te. Cant. 8. 1. Deosculer unita tibi in perceptione Carnis tuæ, & sanguinis; & jam non sumus duo, sed una caro. S. Amædeus hom. 1.

Ex Patriis, & aliis.

Magis amari voluit, quam timeri, qui panem vite se dedit ipsum, qui sanguinem suum in poculum salutis effudit. Sanct. Chrysologus f. 2.

O quam mirabilis est dilectio tua Domine Jesu! qui, antequam ascenderes ad cælum, missi homini potestatem; ut te, qui velis, habeat in Altari: & tuo Corpori taliter nos incorporari voluisti; ut tecum unum cor, & unum animam, haberemus inseparabiliter colligatum. S. Laur. Just. de incendio div. am. c. 4.

Alta dies allegoricè dici potest fervens dilectio Christi: qua sic ardentè dilexit nos; quòd nobis in cibum tradidit semetipsum, ut in se per charitatem totaliter transformaret. S. Bernardus Sen. t. 1. ser. 53. art. 1.

Hoc Sacramentum est memoriale suæ dilectionis: quia dilexit nos, & lavit nos in sanguine suo à peccatis nostris. Apoc. 1. 5. Solet inique homo, cum est in magno amoris fervore, ex vehementia

dilectionis facere magna. In illo fervoris excessu, quando paratus erat pro nobis in mortem tradere vitam suam, ab excelsa amoris majus opus agere coactus est, quam unquam operatus fuit ab origine Mundi; dare nobis Corpus in cibum, & sanguinem suum in potum. Ideo in persona Christi ad Dominum Propheta ait: Zelus domus tua comedit me. Pl. 68. 10. idest, immensus animarum Zelus, & Zelans amor, me comestibilem fecit. Idem f. 54.

Tunc propemodum omnem vim amoris effudit amicis, antequam etiam ipse sicut aqua effunderetur pro inimicis. Guerrius Abb. fer. 1. de Ascensu.

Monstruosum nimis gelicidium, si non fluat sicut cera cor tuum (loquitur de sumptione Eucharistiæ) & anima mea à facie hujus ignis. Qualiter desinebat, quæ dicebat in Canticis. c. 5. 6. anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Jam habemus non vocem, sed præsentiam. Gerfon. tr. 9. sup. Magnif.

§. VI.

Eucharistia unit nos Christo Domino.

Cognosce ex ea duodecim panes. Levit. 24. 5. Figura sunt Eucharistiæ, ut docent Hieronymus, Cyrillus Hierosolymitanus, Hefychius, Rupertus. Sunt autem & figura Apostolorum; participatione Sacramenti ita Deo uniti, & conformati; ut & ipsi panes dicerentur. S. Cyrillus. Alex. in Car. Græc. ad Luc. 6. 20. panis squidem de cælo descendens, & vitam dans Mundo, quoniam alius sit præter omnium Salvatorem Christum. Ad imitationem autem ipsius panes appellati sunt beati Discipuli, confortes facti panis nutrientis nos in vitam æternam. Sylveira in Jo. 6. q. 41.

Revertere. Cant. 2. 17. Qui in cælos ascendisti, revertere; ut mihi sis cibus, & nutrimentum: quo artius sis unitus mihi, & ego tibi. De Ponte hic Exh. 40. §. 1.

Propter te, dimisso Patre, ad te veni, ut tenerem te. Uni vi te mihi, atque conjungi, dixi: me comede, bibe; & in cælo te habeo, & tibi in terra connector. Non tibi satis quod in cælo priusquam tui habeo? non istud consoleretur affectum? Rursus ad inferiora descendendi: non utcumque commisceor tibi; sed connector, comedo, & in frusta concido; & ut summa conjunctio, & commixtio, atque unio fiat. S. Chrysof. hom. 15. in ep. 1. Timoth.

Non sufficit ipsi, hominem fieri, flagellis interim cordi; sed non secum in unam, ut ita dicam, massam reducit. Neque id fide solum, sed re ipsa, nos Corpus suum efficit. Multæ matres post partum aliis nutricibus infantes dederunt; quod ipse facere noluit, sed proprio Corpore nos alit, & sibi conjungit, atque conglutinat. Idem hom. 83. in Matth. 26.

Dum in Sacramentis vino aqua miscetur, Christo fidelis populus incorporatur, & jungitur; & quadam ei copula perfecte charitatis unitur; ut possit dicere cum Apostolo: quis nos separabit à charitate Christi? Rom. 8. 35. Sicut ergo separari grana ab illius confecti panis adunatione non possunt; & sicut aqua ad propriam redire substantiam vino permixta non potest: sic & Fideles quique, atque sapientes, qui redemptos se Christi sanguine, & Passione, cognoscunt; ita debent quasi inseparabilia membra Capiti suo fidei conversatione, & ardentissima religione sociari: ut ab eo non voluntate, non necessitate se jungant; non ulla terrena spe ambitione, non denique ipsa possint morte divelli. Euseb. Emif. hom. 5. de Pascha.

Caro, & sanguis Christi id efficiunt; ut nos in Christo, & Christus in nobis sit. S. Eligius hom. 8.

Hæc unio Christi, & perceptio Sacramenti, est figura unionis in patria. Nec mirum, si Filius Dei nunc tribuit nobis Corpus, & Sanguinem suum, in alimoniam gratiæ ad tempus; quibus post hanc vitam paratus est dare propriam Divinitatem in escam gloriæ in æternam. Dionys. Carthus. in Matth. 26.

§. VII.

Eucharistia est plena dulcibus deliciis.

Ex Veteri, & Novo.

De pomis cæli - de pomis fructuum solis, & lune. Deut. 33. 13. Non solum arbor, sed etiam cibus suavis in malo est. Ergo cibus suavis est Christus: cibus plane mentes hominum, & Angelorum, paciscens. S. Ambros. Octon. 5. in Pl. 118. Ideo à Moyse vocatur pomum cæli: quia cælum adterras secum detulit; & torrens voluptatis, quæ in cælicolas exundat, ad terram derivavit. Eucharistia fructus, & pomum est solis, & lune, hoc est, solis Jesu, & Mariæ lune. Arcones in l. 3. Dic. 5.

Afferte farina. 4. Reg. 4. 41. Si paululum farinæ, quam Elias misit in ollam carnium, tanquam mortem amarum, satis fuit, ut nihil amaritudinis in olla remaneret; quomodo Panis ille cælestis non sufficit ad dillorandam omnem vitæ hujus amaritudinem. De Ponte Perfect. Chr. tr. 4. c. 6. §. 1.

Dei illi lactiam in corde meo, à fructu frumenti, & vini.

Pl. 4. 7. 8. Data est lactia in corde nostro ab illo tempore, quo accepimus frumentum in Corpore, vinum in sanguine. Et certe in corde dedisti lactiam: nam in aliis conviviis in extimis labiis lactia apparet; & rursus mentem, & cor, subire non potest. Ambrosius hic.

Altaria tua Domine virtutum. Psal. 83. 4. Optaverat sanctus peregrinus domum cœlestem: sed interim, dum ejus possessio differtur, consolatur se, quod vel vitulum in terris inveniret; Altaria videlicet Domini sui. Nihil enim habemus in terris, quod melius nobis præferret tabernaculum cœlestis, quam sacrum Altare. Bellarminus hic.

Comede in lactia panem tuum, & bibe cum gaudio vinum tuum. Eccl. 9. 7. idest, sume Eucharistiam cum gaudio, quod ex monda conscientia profluit. De Ponte in Cant. 1. Exhort. 15. §. 3.

Sub umbra illius. Cant. 2. 3. Quis vestrum nesciat? quod sit fructus ejus dulcis: expulit enim à nobis amaritudinem mortis, & vitæ æternæ dulcedinem indidit. Ubi tempus venit hujusmodi fructus edendi, accipiens panem, & vinum, accipere, inquit, & comedite. S. Rupertus hic. Fructus dulcis gutturi tam corporis, quam animæ, est Eucharistia, qua nos Christus pascit. Ità Apollonius, Rupertus, Bernardus. Sylveira hic.

Fulcite me floribus. Cant. 2. 5. Hebr. Fulcite me in lagenis, aut vase vitæ: Scilicet continentibus optimum vinum lactificans cor. Nonne lagenas, & vas vini, Sacramentum istud, quod sub speciebus panis, & vini, institutum est? Imò ipsæ species sunt lagenas vini: nam cum Corpore Christi continent ipsum sanguinem in trā venas, tanquam vinum in suo vase. De Ponte hic Exh. 38. §. 1.

Deserviens uniuscuiusque voluntati. Sap. 16. 21. Ut quod pius quisque velit, id latè sapiat manna Eucharisticam: poenitentibus enim sapit veniam, timencibus gratiam, amantibus lætiam, omnibus pie agentibus bona reliqua. Quam dulces piè silentibus lacrymæ! quam dulces affectus inter amplexus! quam dulces gemitus inter voces! Velloso in Judith 5. Paratner. 34.

Vincenti dabo manna calculum candidum. Apoc. 2. 17. Gemmam albam lucidam. Manna significat inenarrabilem felicitatis dulcedinem. Rich. 3. 5. Visi. In reprehensione Episcopii duo Nicolaitarum mala tergit Dominus: edere, & furnari. Et utrumque vincenti promittitur in præmium manna absconditum, Eucharistia; juxta Rupertum, Bedam, Albertum M. Nam vincenti gulæ concupiscentiam datur resectio spiritualis Eucharistiæ; in qua sunt omnes spirituales deliciae, & suavitates. Sylveira hic. Optimè manna hoc sunt consolationes spirituales: quæ quasi congrua merces à Deo datur vincenticum delicias, tentationes, & concupiscentias carnales; tum suum metum, & pusillanimitatem, qualis erat hæc Episcopi Pergameni. Cornel. hic.

Ex Patrium.

Panis iste Angelorum - omnium exuperat dulcedinem voluptates. S. Cypri. de Coena Domini.

Dum in hac vita sumus, ut terra nobis cælum fiat, facit hoc mysterium. S. Chrysof. hom. 24. in 1. Cor.

Promissionis terra Christi Caro est, ac dulcibus divini gratiæ succis exuberans; cujus purissimo doctrina lacte alimur, & nutrimur. S. Gaudentius tr. de ordinatione sua.

Exhibuit se, ut tuæ fide peregrinationis comes, ignorantiam tuæ lux, de te lætetur, suis tecum deliciis perfruatur, quem admodum testatur: delicia meæ, esse cum filiis hominum. Non quidem ut suas à filiis hominum caperet delicias; sed ut cum filiis hominum communicet proprias. S. Laur. Just. de Euchar. O dulcis, & delectabilis coena; dum Dilectus in mensa cordis suscipitur, dum amplexibus amoris adstringitur. Si enim delectatio est convenientis cum conveniente; quantum tibi putas delectationem adesse, quando Creator suæ conjungitur creaturæ ad similitudinem factæ; Pater pius amarissimæ filii, & sponsum dulcissimæ suæ sponse. S. Bonavent. scim. 84.

§. VIII.

In Eucharistia Christi Domini liberalis magnificentia.

Ex Veteri.

Pleraque figuratè.

Dei tibi Deus de rore cæli, de pinguedine terre. Gen. 27. 28. Ros Christi Divinitatis, pinguedo terræ Humanitatis. Rotante cæli desuper. De Ponte in Cant. 1. Exh. 15. §. 3.

Mane videbitis gloriam Domini. Ex. 16. 17. Ecce gloria Domini apparuit. v. 10. Quæ sit ejus gloria, indicat. v. 12. Mane satrabimini panibus; sciatisque, quod ego sum Dominus Deus vester. Arcones in l. 3. Dic. 6.

Facies mensam de lignis Setim. Ex. 25. 23. Et ipsi labio coramam interrasilem. v. 25. Præcipitur Moyse facere candelabrum aureum, ut luceret in templo. v. 31. Mandavit fieri altare. Ex. 27. 1. Et tamen nec in candelabro, nec in altari, sed solum mensæ vult

Ex Novo.

Vult imponi cotonam; Candelabrum figurā miraculorum, & doctrinæ Christi; Sacrificia, & altare, Crucifixi. At panes in mensa, figura Eucharistiæ, Rupertus lib. 4. in Ex. quæ est hæc mensa, nisi mensa Corporis, & sanguinis Domini. Sylv. in Jo. 6.

Videns regina Saba - cibos mensæ eius - non habebat ultra spiritum. 3. Reg. 19. 5. Regina Saba stupore affecta est, cum vidit cibos mensæ Salomonis: quid si vidisset hunc cibum mensæ nostri Salomonis? profecto non haberet ultra spiritum: cum in eo ipse Salomon cum omni gloria sua continetur. De Ponte in Cant. 3. Exh. 36. §. 3.

Pulli aquila lambunt sanguinem. Job 39. 30. Bene Christus aquila comparatur propter sanctissimam Communionem: lambunt Fideles sanguinem de Calice. Aquila, licet sit tantæ liberalitatis, quod escam suam communicet aliis avibus: non tamen propriam carnem, vel sanguinem: corporis sui communicat: quod utique Christus facit. S. Bonavent. fer. 1. de Asc. Dom.

Dominus regit me. Ps. 123. 1. Totus hic psalmus ad laudes Eucharistiæ decantandus est totus; ut docent S. Ambrosius, 1. 5. de Sacr. c. 3. Theodoretus, Rupertus, Bellarminus, &c. Habet per titulo: in finem; seu, ut alii vertunt, triumphatori. Claritatem, quam heditis mihi, dedi eis. Joan. 17. 22. Sylv. in Joan. 16. 20. q. 15.

Vox Domini in magnificentia. Psal. 28. 4. qua fit magnificentissimum Sacramentum Eucharistiæ. De Ponte in Cant. 2. Exh. 8. §. 1. Idem explicat S. Vincentius Ferr. Dom. Oculifer. 1.

Dominus in Sion magnus, & excelsum super omnes populos. Ps. 98. 2. Nam in monte Sion perfecit mysterium, nimirum sui Corporis, & sanguinis: & inde contra sita omnes, qui dii dicebantur. Hefychius hic.

Confiteantur Domino misericordiam ejus - quia salvavit animam in meum. & animam ejus in meum. Psal. 106. 8. 9. Aspexit hujus Mundi creationem vates regius, & ad Deum pro tanto opere laudandum convocat omnes creaturas: Benedicite Domino opera ejus. Ps. 202. 22. Ibidem per Incarnationem: Benedicite Domino omnes Angeli ejus. v. 20. Sed cum ad Eucharistiam vertit Sermonem ad celebrandum tantum opus, ipsam Dei Misericordiam invitat: Confiteantur Domino Misericordiam ejus. In aliis Dei operibus creature aliquid valent dicere: at Eucharisticum Sacramentum tam sublime, & mirabile est; ut non jam creature, sed sola Dei Misericordia, que sui amoris tam excellens invenit Sacramentum, illud poterit explicare. Sylveira in Joan. 6. quest. 4.

Memoriam fecit mirabilem suorum. Pl. 110. 4. In preparatione, & dispensatione, & ordinatione istius benedicti Panis, scilicet Sacramenti Eucharistiæ, Deus tot, & tanta mirabilia includit; quod in ipso videtur quasi omnium mirabilium, que ab initio Mundi fecit, memoriam renovasse. S. Thom. Aquin. Opusc. 20. de Euch. cap. 1.

Oleum effusum nomen tuum. Cant. 1. 2. Si à me queras, quod est nomen Christi contentum in Eucharistia? aptè responderem: Oleum effusum nomen ejus: quia insignia olei ibi liberaliter exercet. Hic verus est Samaritanus oleo medicinali vulnera animæ curans. Nutrit animam, ut in bono proficiat: à fructu frumenti &c. Psal. 4. 8. & Psal. 103. 15. Unguit tantam pugiles: impingit caput meum &c. Psal. 22. 5. Mos erant antiquis, in conviviis capita convivarum oleo, seu unguento pretioso, ungere in signum amoris, & lætitiæ. Oleo caput meum non unxit. Luc. 7. 46. De Pont. in Cant. 1. Exh. 3. §. 1.

Introduxit me Rex in cellarium suum. Cant. 1. 4. ETV. 11. dum esse Rex in acubitu suo. Et: introduxit me Rex in cellam vinariam. Cant. 2. 4. Cur potius in his, quam in aliis, Regem dicit? Hic cogitabat Christum in Eucharistia, juxta S. Ambrosium lib. 5. de Sacram. S. Greg. Nyss. hom. 4. Philonem Carpath. &c. Sylv. in Joan. 6. q. 6.

Videte - Regem Salomonem in diademate. Cant. 3. 11. Anima pia Christum in Eucharistia diademate, idest, speciebus panis, coronatum inuenerit, suscipit, sibi que unit, & desponsat. In Eucharistia enim celebratur Christi, & animæ, nuptiale convivium, ait Theodoretus, & Apollonius. Cornel. hic.

Pone mensam, contemplantur in specula comedentes, & bibentes. Surgite principes. Il. 21. 5. Dicitur per eum (Prophetam) ad omnes Credentes; ut comedentes, & bibentes, Corpus, & Sanguinem Domini vertantur in Principes Ecclesiæ. S. Hieronym. hic.

Erubescit luna, & confundetur sol; cum regnaverit Dominus. Isa. 24. 23. Nimirum propter beneficia, que nobis in Eucharistia contert, plura, & majora, quam sol, & luna. Incert. Auth.

Comedit bonum. Ps. 115. 2. Panis Eucharistiæ antonomastice dicitur bonum, sive bonum. Hugo Card. in Pl. 21.

Quid bonum ejus est? & quid pulchrum ejus? nisi frumentum aleatorum, & vinum gemmans virgines? Zach. 9. 17. Planè ad litteram frumentum hoc, & vinum, Eucharistia. Dicitur Bonum, & Bonitas Christi: quia summa bonitate summum Bonum, scilicet seipsum, quantum, quantum est totam Divinitatem, & Humanitatem, nobis communicat. Cornel. hic.

Accipit Jesus panem. Matth. 26. 26. Qui prudentior est, querat à quo accipiens; Deo dante accipit; & danteis, qui digni sunt accipere Panem. Origenes hom. 35. in Matth. Omnia dedit ei Pater in manus, ut nobis communicaret: de plenitudine ejus accipimus omnes. Dona DEI non sistant in uno, sed ad plures derivantur. Nota: manus dicit in plurali, non manum, vel digitos: declarans magnificentissimam suam in Eucharistia liberalitatem. Sylv. hic p. 13.

Veni homo quidam dives ab Arimathæa. Matth. 27. 57. Verè dives Joseph: utramque enim substantiam à Pilato dono acceperat: verè dives; liquidem margaritam illam, quæ omnem pretii estimationem excedit, secum asportare promeruerat. Quomodo is dives non dicitur qui Mundi vitam, & salutem, illum dono acceperat? Quomodo Joseph verè dives non erat, qui adeo dono acceperat? S. Epiphanius orat. de Dom. Sepult. apud Bæzæam t. 1. l. 1. c. 3.

Cœnæ cœnæ magnum fructum. Luc. 22. 12. Mirabile est, Dominum JESUM in stabulo voluisse nasci, & in præsepio reclinari, & in monte Calvaria, loco scilicet infimo, in cruce mori, & in angusto sepulchro sepeliri; ac denique, dum vixit, dicebat: vulpes foveas habent; &c. Matth. 22. 12. Cœnam verò magnum Eucharistiæ in cœnaculo granditrato apparare. In quo singulari magnificentiam, qua erga homines utebatur, voluit ostendere. Diez Dom. 2. Pent. Conc. 2.

Et manifestavit gloriam suam. Joan. 2. 11. Cur dicitur hic manifestasse gloriam suam? quia hoc miraculum CHRISTI Eucharistiæ adprobavit: in ea enim mirabilia potentia, & gloriae suæ eis apparet, dum nobis summe beneficet. Sylv. hic qu. 33.

Non Moyses dicit vobis panem de cælo, sed Pater meus dicit. Joan. 6. 32. Dicendum videtur, non Moyses dedit, sed Pater dicit. Cur ita? Illa opera munificentia sunt digna DEO, quæ non finiuntur tempore, sed quotidie continuantur. Bæzæa 23. lib. 14. c. 10. §. 8.

Caro mea verò est cibus. Joan. 6. 56. Cur non meminit quoque animæ, & Divinitatis suæ? In hoc Sacramento, ut docet Concilium Tridentinum Sess. 13. cap. 3. sub specie panis consistit Corpus Christi ex viverborum; & sanguine verò, anima, & Divinitas, ac tota Trinitas, per concomitantiam. Solum de Corpore, & sanguine facit mentionem tanquam magnificus princeps in suis donis, in quibus minoræ solet publicare, majora tacere. Sylv. hic q. 27.

Dominus JESUS, in qua nocte tradebatur, accepit panem. 1. Cor. 11. 23. Paulus, qui millies JESUM nominat, contentus hoc sacrum nomen exprimere sine alio titulo; ubi ad celeste convivium accedit, statim ait: Dominus JESUS. Cur modo præcipue dicitur Dominus JESUS? Sic regius apparet in convivio, ut nequeat sine honore compellari. Bæzæa 23. l. 14. c. 10. §. 25.

Ex Patrium, & aliorum.

Hic sanguis facit, ut imago in nobis regia floreat: hic sanguis pulchritudinem, atque nobilitatem animæ, quam semper irrigat, & nutrit, languescere non sinit. S. Chrysof. hom. 45. in Jo.

Quis melior thesaurus in corde hominis esse potest, quam Corpus Domini nostri JESU CHRISTI, humilli devotione suscipiunt? S. Bern. Sen. l. 54. de Coen. Dom.

Hic est ultimus, & supremus gradus largitatis divini. Nam primus est, quò largitur sua: omnia subiecit sub pedibus ejus: Secundus gradus, quò largitur suos, idest, Angelos: tertius, quò largitur se nobis. Idem t. 2. l. 54.

Non unum aliquod invenitur vocabulum, quod tantum Sacramentum dignè valeat appellare; nisi quòd Græcè dicitur Eucharistia, quod exponitur, Bona gratia. Innocent. III. de Sacram. alt. myst.

O felices nuptiæ, ubi omnes convivantur Reges! ubi ferculum mensæ impostum est omne bonum: & ubi Minister est summum bonum. Et propterea dicitur Apoc. 19. 9. qui ad cœnam nuptiarum agni vocati sunt. S. Bonav. l. 32. Dom. 2. Epiph.

Ad instructionem hujus convivii quasi omnes cataractæ cœli aperiantur. Quis Fidelium dubitet, inquit Gregorius, in ipsa immolationis hora cœlos aperiri, & imis cœlestia jungi? Rotate cœli desuper! Il. 45. 8. Hodie mellifluis facti sunt cœli, canit Ecclesia, Joan. Gerfon tr. 9. sup. Magnif.

Quærit Algerus lib. 3. de Sacram. c. 4. cur CHRISTUS Eucharistiam inlicuerit sub humilibus speciebus? Resp. in Sacramentalibus speciebus non quærit dignitatem, sed apudicum. Ut omnes tanto beneficio gaudeant, ut vice panis auctorum usui, & esui, sit expositus; sub rerum nec magnarum, nec pretiosarum, sed passim obviarum, & que parvo haberi possunt, speciebus instituit. Majorem enim rationem utilitatis nostræ, quam propria majestatis, habuit. Didac. Nyss. fer. 6. Dom. 3. Quad. §. 5.

mani debuit; simulque per eam quasi consecrari non tantum Propheta, sed & Evangelista, & Apostolus: perinde ac Apostoli consecrati sunt per igneam linguam in Pentecoste Act. 2. 3. Hic autem carbo est Eucharistia; quæ ab omni peccato nos purgat, roborat, & inflammat: ut tanquam leones ignem spirantes ab illa mensa recedamus facti diabolo terribiles, ait Sanctus Chrysostomus homil. 67. ad populum. Ita S. Justin. in resp. ad q. 44. Cornel. hic in Isaiam.

Deus ipse venit, & salvabit nos. Ita. 35. 4. Scilicet, ut ait Guilelmus Pepinus l. 2. in festo Corp. Chr. veniet Dominus in Sacramento altaris. Quid additur? tunc salve sicut cervus claudus. v. 6. idest, salvet peccator de vitis ad virtutes, de Mundo ad cælum. Novarius Agn. Euch.

Ex Patribus, & aliis.

Cibus sum grandium; cresce, & manducabis me: nec time, in te murabis, sicut cibum carnis tuæ: sed tu mutaberis in me. S. August. Confess. l. 7. c. 10.

Inter Dominicæ mensæ convivas animalis homo non admittitur: quidquid caro, & sanguis dicitur, ab hoc cœtu excluditur. S. Cyprian. de Cœna Dom.

Verus ad facta percipienda accessus id accedentibus tribuitur, ut ex communione divina ad Dei similitudinem, atque confortium transant. S. Dionys. h. de Eccl. Hierarch. c. 3.

Eucharistia vim maximam habet perficiendæ sanctitatis. Idem ibidem c. 2.

Sub specie panis datur tibi Corpus, & sub specie vini datur sanguis: ut sumpto Corpore, & Sanguine Christi efficiaris ei compariceps Corporis, & Sanguinis. Sic Christifera erimus, hoc, CHRISTUM ferentes: cum ejus Corpus, & Sanguinem, in membra nostra recepimus. Sanct. Cyrillus Jerosol. Catech. mystag. 4.

Per hujus Sacramenti virtutem univêrsæ virtutes augentur, & omnium gratiarum fructus exuberant. Per Crucis mysterium eripuit nos à potestate peccati; per Eucharistiæ Sacramentum liberat nos à voluntate peccandi. Innocentius P. III. l. 4. de Sacrament. Alt. c. 4.

Plus augmentatur quis in sanctitate vite, & gratia spiritali, digna una Comunione, quam auius hebdomadæ afflictione in pane, & aqua. Sanct. Vincentius Ferrer. Dom. 18. Trinitatis.

§. XI V.

Eucharistia beatam, ac suavam facit mortem.

Non sepelias me in Ægypto. Gen. 47. 29. Patres antiqui morituri ambiebant sepeliri in Palestina. Cur? illis terra finibus beati viri jam medullitus aggliscebant; quam interioribus oculis jam videbant pretioso Domini Corporis sanguine purpurari. S. Petrus Dam. serm. de transl. S. Hilarii. q. d. credebant ossa riganda Deifico sanguine esse in vitam, & resurrectionem fovenda. Bæzat. 1. l. 1. c. 8. §. 29.

Melius est, ut inciam in manus Domini. 2. Reg. 24. 14. Cur præ reliquis poenitens eligit mortem? S. Cyrillus Alex. l. 3. de justis in Christo; à manè igitur, id est, à primis hujus sæculi temporibus, mors depassa est eos, qui in terra erant, usque ad horam prædii, hoc est, usque ad tempus mensæ. Ubi enim adventi nobis sanctæ mensæ tempus, nimirum illius in Christo, ac mysticæ; in quo pane reficimur illo cœlesti dato: quæ prius terribilis erat, mors, cessavit. Bæza citatus.

Mors in olla. 4. Reg. 4. 40. Mors ex olla Prophetarum, injecta farina, depulsa est: omnique ejus amaritudo in suavissimum saporem transiit. Mors amara est, & fructus in suavissimum pomi illius ab Eva decepti quo, in novissimo præsertim vite, oblitescunt dentes nostri. Verum per Eucharistiæ sumptionem, quæ per modum Viatici nobis præbetur, mortis ipsius amaritudo in dulcedinem, gaudiumque vertitur. Duolteman l. 1. c. 14. Sect. 8.

Si misero eos jejunos, Marc. 8. 3. Non vult Jesus eos dimittere jejunos, ne deficiant in via. Periclitatur ergo, qui sine cœlesti pane ad operatam mansionem pervenire festinat. Sanctus Hieronymus in Matth. 15. apud Sylveira hic.

Nam dimittere. Luc. 2. 29. Quidsi dimittur in pace, qui Christum Dominum habet in pectore? ipse enim est pax nostra. S. Bernardus serm. de Purif. B. Virg.

Ad cœnam nuptiarum Agni. Apoc. 19. 9. Per hanc intelligunt Cyrillus, Theophylactus, Eucharistiam ideo; quia in fine Mundi, seu vite Christi, instituta. S. Bernardinus Dom. 14. Pent. cœna ad leniendum horrorem mortis, quem illa excludit. Sylveira hic.

Si quis egredietur de Mundo, si quis de carcere vincitorum domo dimittitur, ut ad regnandum vadat; sumat Jesum in manibus suis, & circumdet eum brachiis suis; totam habeat in sinu; & tunc exultans ire poterit, quo desiderat. Origenes hom. 15. in Luc.

Illud est Viaticum nostri itineris; quo in hac via vite alimur, ac nutrimur, donec ad ipsum pergamus de hoc Sacerdote. S. Gaudentius tr. 2. in Exod.

Qui nobis ita familiaris dignaris esse in vita; quod a nobis tractaris, consecraris, manducaris; noli nobis alienus esse in morte: sed parce nobis in die mala. Guaricus serm. 5. in Purif. B. Virg.

Caro Christi est Viaticum, spiritus vehiculum: ipse est cibus, ipse curus Israel, & auriga ejus. Idem serm. 1. in Resurrect.

Varia de bonis, quæ Eucharistia adfert.

Quemadmodum qui est à terra panis, percipiens invocationem Dei, jam non communis panis est, sed Eucharistia; ex duabus rebus constans terrena, & cœlesti; sic & corpora nostra percipientia Eucharistiam jam non sunt corruptibilia, spem resurrectionis habentia. S. Irenæus adv. hæres. l. 4. c. 34.

Eucharistia bona gratia interpretatur. Et quid melius Corpore, & Sanguine Christi? S. Isidorus l. 6. c. 19.

Bonus Pastor, qui animam suam dat pro ovibus suis. Animam pro illis, Carnem illis: illam in pretium, istam in cibum. Res mira! ipse pasca, est, ipse, redemptio. S. Bernardus serm. 31. in Carn.

Hæc unio Christi & perceptio Sacramenti, figura est futuræ unionis in patria. Nec mirum, si Filius Dei nunc tribuit nobis Corpus, & sanguinem suum, in alimoniam gratiæ ad tempus, quibus post hanc vitam paratus est dare propriam divinitatem in eam gloriæ in æternum. Insistitur Sacramentum hoc 1. ob suam Passionis perpetuum recordationem. 2. ob suæ eximie charitatis indicium. 3. propter Ecclesiæ consolationem: ut Dominum suum haberet sub Sacramento, quem modo non habet visibili modo. 4. propter nostram subventionem: ut purgemur virtute hujus Sacramenti à viticiis, gratia impinguemur, in via conformetur, ad gloriam perducamur. Quidquid enim cibus corporalis facit in carne manducantis, hoc efficit cibus iste spiritualis in anima communicantis. Dionysius Carth. in Matth. 26.

§. X V.

Preparatio ad Eucharistiam in genere.

Ex Veteri.

Surge, & perambula terram in longitudine, & latitudine sua: quia tibi daturus sum eam. Gen. 13. 17. S. Chryso. hom. 37. in Gen. surge, & circumi; & de se tam longitudinem, quam latitudinem: ut possis scire & magnitudinem terræ, qua fructurus es; & anequam fruaris, spe passus magnam inde voluptatem haurias. Eucharistia terra promissionis. Sed prius meditatione perambula, & vide, quod accepturus sis. Didacus Nyss. Polit. Cœl. p. t. l. 9. c. 2.

Stimulus sed in plera manebimus. Gen. 19. 2. S. Thomas Aqu. minime supple, nisi nos amplius compellas. Non enim erat dignus eos accipere, & habere, nisi tanta ejus esset charitas, quod compelleret eos. Si Loth post tam densam humilitatem, post tam liberalem hospitalitatem, indignus est, cujus domum subeant Angeli: quantum amor, quanta mundities anime, requiritur, ut Angelorum Dominum excipiamus. Idem ibidem cap. 3.

Vimus vitanturium dierum. Ex. 3. 18. Via trium dierum est via fidei, spei, & charitatis: via contritionis, confessionis, & satisfactionis; quibus preparamus nos, & tendimus ad sacrificium Eucharistiæ. Cornelius hic.

Non comedetis ex crudum quid. Ex. 12. 9. Crudum cibum manducat, qui nullam circa illum dispositionem, aut preparationem, præmittit. Abulenensis in Matth. 26.

Renes vestros accingetis. Ex. 12. 11. Carnis lumbos castitatis funiculo accingat, seque devotionis affectus componat; virtutum se ornet gemmis; quibus ad sanctum accedit altare divina suscepturus mysteria. Paoletti Dom. 2. Pent.

Assum igitur. Ibidem. Jubet eos edere carnes assigni, eod quod oporteat eos esse inflammatos Spiritu, qui voluit ad Communionem Christi accedere. Sanctus Cyrillus Alexandrin. lib. 2. in Exod.

Mand quogue vos faciet per circuitum castrorum. Ex. 16. 13. Rote prius in terram misso mappam quodammodo explicabat Angelus, ut Hebræus panem exciperet. Quo igitur ore, qua mente, affectu, & puritate, sumendus ipse DEUS? Velloso in Judith c. Parzen. 39.

Sanctifica illos hodie, & cras; laventque vestimenta sua; & sint parati in diem tertium: die enim tertia descendet Dominus coram omni plebe. Ex. 19. 10. Si illi jubentur se parare hodie, & cras, ut tertia die Dominum in nube excipiant, ejuque verba audiant; nos quantum magis hodie, & cras, preparare debemus, ut Christum intra nos recipiamus? Sylveira in Matth. 6.

Operuit nubes montem, & habitavit gloria Domini super Sinai, regens illum nube sex diebus: septimo autem die vocavit eum de medio caliginis. Ex. 24. 15. 16. Cur non statim primo die illum vocavit? Resp. Ut ab humano consortio separatos totos sex dies ad divinum colloquium se prepararet. Quod si ad aliquid non tantum ipsum DEUM, quam Angelum, tanta præparatio necessaria; quanta, obsecro, non modo ad aliquid sed

secundum amplectendum ipsum Deum in Eucharistia exigeret? Mendoza in 1. Reg. 3.

Quando sederis, ut comedas cum principe, diligenter attende, quæ apposita sunt. Prov. 23. 1. Augustinus tr. 47. & 48. Chrysostomus in Pl. 22. per mensam hanc accipitur Eucharistiam. In Eucharistia autem summa requiritur consideratio; ut tantepulli, cibique dignitatem, & pretium æstimet, reverentis, colas, & adores, ut par est. Cornelius hic.

Candor est lucis æterna. Sap. 7. 26. quantum ad Divinitatem: ideo Hostia est rotunda quod significat æternitatem DEI. Et speculum sine macula, quantum ad animam; ideo Hostia debet esse purissima, & alba. Et imago bonitatis DEI, quantum ad Corpus; per quod complevit suam bonitatem in opere redemptionis. Si dignè volumus communicare, habeamus candorem lucis æternæ per veram fidem; speculum sine macula per castitatem; imaginem bonitatis per firmam amicitiam. S. Vincentius Ferr. serm. 1. in Festo Corporis Christi.

Ex Novo.

Ipsè vobis demonstravit cœnæ suæ grande stratum. Marci 14. 15. Græcè, & Syriacè, paratum, Hieronymus, mundatum.

Reliquit me solum ministrare. Luc. 10. 40. Quomodo se solum dicit Martha, cum habeat ancillas? Janfenius in Concordia: demonstravit, se revereri Dominum, cui dignè excipiendo tota effect intentata; nihil fati esse putans. Cogitabat Martha se cum, supremam majestatem domo excepisse: & ideo ad tantum hospitem non semel dicitur, pommam, apparatus, ministros, exiguis esse putat. Et ideo sororem quoque tanto ministerio exigit. Sylveira hic.

Cito proferte stulam primam. Luc. 15. 22. De filio prodigo prius vestimento cogit pater, quam cibando. Stola prima signat gratiam, annulus bona opera, calcemantia humilitatem. Idem in Joan. 6. q. 15.

Operamini cibum. Joan. 6. 27. An hic facer cibum conscientibus ab hominibus? Docet, nē ad hanc escam edendam accedamus, quin illum prius bonis operibus promereamur. Idem ibidem q. 2.

Mundet se compunctionis, & lacrymarum lavacro; carnis lumbos castitatis funiculo accingat; si que Dominicæ memor Passionis quilibet ad sanctum accedat altare divina suscepturus mysteria. S. Laurentius just. de casto conubio.

Verè humana voce explicari non potest, cum quanta devotione confici, cum quanta cautela dispensari, cum quanta reverentia suscipi debeat Corpus Christi. Blesensis ep. ad Richardum Episc. London.

§. X VI.

Eucharistiam accede mundus, cum gratia &c.

Ex Veteri.

Lignum etiam vite. Gen. 2. 9. Lignum vite meritò dicitur Corpus Domini in Eucharistia: est enim vivorum; ut loquuntur Patres: scilicet à folis vivis rite suscipitur; quod significatur verbo manducare toties à Christo repetito. Quippe cum manducare, & bibere; actiones sint vivorum, non mortuorum: ideo, ut ritè hoc Sacramentum suscipiatur, necesse est, ut suscipiens in se habeat vitam gratiæ; manducet, & bibat, Corpus, ac sanguinem Domini. Ferrandus hic c. 2. Sect. 4.

Afferam pauxillum aquæ; & lavate pedes vestros, & requiescite sub arbore; ponamque buccellam panis. Gen. 18. 4. 5. Angelis accepturus Christi Corporis figuram, pedum ablutio indicitur. Licet angelicam habeas puritatem; æquum erit amplius lavari Escobar t. 3. Colloq. Chr. Sect. 2. Obl. 7.

Lavateque vestimenta sua. Ex. 19. 10. Si Deus præcepit filiis Israel, ut lavarent vestimenta sua ad suscipiendam Legem; quanto major puritas requiritur ad suscipiendum in se, ipsum Legislatorem? Stella in Luc. 2.

Deserviens uniuscujusque voluntati, ad quæ quisque volebat, convertetur. Sap. 16. 21. Deserviens uniuscujusque voluntati existenti de numero bonorum: nam malis insipidus erat cibus. Lyranus. Unde dicebant: anima nostra jam naufragat super cibo isto levissimo. Num. 21. 5. Naxera in Jos. 12. Appendix. de Eucharist. §. 10.

Mandamini, qui fertis vasa Domini. Il. 52. 11. Quanto mundiores esse oportet, qui in manibus, & in corpore, portant Christum, Blesensis ep. ad Richardum.

In quibus nulla est macula. Dan. 1. 4. Si regi Nabuchodonosor assistebat adolescens nullus, in quibus non erat macula; multo magis qui ad Deum accedit, debet esse sine macula. S. Chryso. in Psalm. 74.

Ego ego mitam vobis frumentum, & vinum; & replerimini in eo. Joel. 2. 19. Caro, aut sanguis, sine oleo Spiritus Sancti non proficit nobis; imò magis officit. Ideo quisquis rectè vult communicare, sic vivat necesse est, ut templum Spiritus Sancti semper esse queat. S. Palchastius l. de Corp. & Sangu. Domini. In eodem cœnaculo, in quo celebrat, Eucharistici Agni mensa fuit,

etiam Spiritus Sanctus in linguis igneis in Apostolos se effudit; ut disceremus; qui Christi domicilium est, debere etiam esse Spiritus Sancti. Guillelmus Pepinus in Ex. 12.

Cogitavit de altari holocaustorum, quod profanatum erat, quid de eo faceret? 1. Machab. 4. 44. &c. Ipsos etiam lapides altaris, quod à Gentibus fuerat profanatum, quando jam nefas erat in eo hostias adolere, eod quod idololorum sacrificiis pollutum esset; præcepit Judas Machabæus in loco mundo collocari, donec surgeret propheta, qui, consulto Deo, quid de his lapidibus faciendum esset, ostenderet. Si Deus aded puritatis amator est; ut altaris suis lapides sacrificio idololorum maculatos in mundo loco reponi voluit; quantum à nobis puritatem exiget, ut sacratissimum Corpus suum suscipiamus. Dicit Eucharistia.

Ex Novo.

Involvit illud in Sindone munda. Matth. 27. 59. Non ponendus est Christus in sindone munda, & in monumento novo; quia Panis vite non est recipiendus nisi conscientia munda, & corde sincero; Blesensis ep. 86. Cum Passionis tempore nobilis ille Senator immaculata, mundaque sindone involvens Domini Corpus in novo, & puro monumento posuit; commoneur, ut sacrosanctum Domini Corpus pura conscientia suscipiamus. S. Gregorius Nyssi. de perfect. Christiani. Non fortuito scriptum est, quoniam involvit Corpus in sindone munda, & posuit in monumento novo: quia omnia, que sunt circa Corpus Jesu, munda sunt, & nova, & omnia magna valde. Origenes in Catena S. Thomæ.

Occurrit vobis homo legem aquæ basulans. Marci 14. 13. Per hanc aquam intelligit S. Ambr. in Luc. 22. Baptisimum. Baptisimalis innocentia requiritur ad Eucharistiam suscipiendam. Sylveira c. 4. in Matth. 26.

Ave gratia plena Dominus tecum. Luc. 1. 28. Si Deus jam in Virgine, cur à Deo ad eam mittitur angelus? S. Chrylogosus l. 143. ergo erat cum Virgine, quid ad Virginem miserat? præcessit nuntium suum Deus. Ad dignam Eucharistiæ sumptionem debet in nobis Deus præexistere per gratiam: ita ut in nobis Deus sit prævia dispositio ad ipsum Deum sanctè, & reverenter suscipiendum. De Cassillo Illat. 34.

Postquam consummasti sunt dies. Luc. 2. 22. Virgo purissima, cum inspiceret, se brachiis Sanctum Sanctorum portare, voluit purificari: ut nos doceret quod anima licet sancta, & pura, ut ad Deum accedat, magis, ac magis preparari, ac mundari debeat. Blesensis serm. de Purif. B. Virg.

Si non laveret. Joan. 13. 8. Genuit ad litteram: sicut non laveret, non habebis partem mecum, id est, si obstinate persistas in inobedientia, non habebis partem mecum, id est, non communicabis mecum in mensa Eucharistiæ; à sacra Synaxi te excludam, non habeo te familiarem, ad mensæ sacre socium &c. Cornelius hic.

Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet; sed est mundus totus. Jo. 13. 10. Qui mundus est totus, cur adhuc indiget lavare pedes? quia ad Eucharistiam recipiendam tota mundities adhuc indiget purgatione. Escobar t. 3. Colloq. Chr. Observ. 7. hic. Nota: quod priusquam Dominus duceret Discipulos ad Thabor, non laverit eorum pedes; sed ante institutionem Eucharistiæ: quia major puritas requiritur ad eam accedendum, quam quadam gloriæ specie fruendi. Sylveira hic q. 26.

Et arcam testamenti circumstantiam ex omni parte aure, in qua urna aurea habens manna. Hebr. 9. 4.

Vivi sanctam civitatem. Apoc. 2. 12. Civitas sancta tota aurea est, muros habet aureos, aureas habet plateas. In hac civitate Christus non habitat in lato. Siste ergo gradum: si auro fulges, accede confidenter; digna est sedes Domini, Sanctus Hieronymus in Pl. 13. 3.

Post transitum maris rubri Marthæ fontis amaritudine per ligni gratiam temperata, agnoscimus (Patres veteres) esse mundatus: deinde duodecim fontium potu; postremo spiritalium undam petre vomentis irriguo. Unde & manna manducaverunt: ut toties abluti manducarent panem, ut scriptum est, Angelorum. S. Ambrosius Octavo. 16. in Pl. 118. 3.

Qua igitur re non oportet mundiorere esse eum, qui hoc sacrificio participatus est: quos radios non deberet excedere manus illa, quæ hanc coronam præteracta? os, quod igne impletur spirituali lingua; que cruentatur hoc admirabili sanguine? Veniat tibi in mentem, quo sis honore honoratus, qua mensa fruaris &c. Sanct. Chryso. hom. 83. in Matth.

§. X VII.

Ad Eucharistiam accede poenitens, contritus.

Ex Veteri.

Lavate pedes vestros. Gen. 18. 4. id est, affectiones pro contritionem, & confessionem: & requiescit sub arbore Crucis; ut possitis dignè sumere buccellam Panis Eucharistici. Broymard. Passio Christi.

Pone azymos cum lactuce aggregibus. Ex. 12. 8. Hebr. cum amaritudinibus, seu cum amaris herbis, Abulenensis hic: fiebat autem hoc